

Давидовська Т. Г.,

студентка групи ОПДзчм-11

Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

Сидор Г. В.,

канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін

Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу

Тернопільського національного економічного університету

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Суть митних платежів як економічної категорії ґрунтується та виявляється в їх функціях. У сучасних наукових дослідженнях з економічної теорії немає єдиного підходу до визначення сутності та кількості функцій митних платежів.

На думку С. В. Волосович і Т. Д. Ліпіхіної, митним платежам притаманні фіскальна, розподільча та контрольна функції [1]. З точки зору О. П. Гребельника, митні платежі виконують фіскальну, стимулюючу та регулятивну функції. Отже, ми бачимо, що митні платежі охоплюють широкий діапазон функціональних завдань.

Суть фіскальної функції зводиться до того, що за допомогою неї відбувається формування частини фінансових ресурсів держави. Ця функція забезпечує об'єктивні умови для утворення матеріального підґрунтя діяльності суспільства. Від митної ставки прямо залежить ефект фіску. Якщо розмір ставки підвищується, то посилюється податковий ефект, а якщо вона знижується, то й ефект буде від цього податку незначним.

У результаті перерозподільної функції відбувається перерозподіл державою вартості ВВП у процесі оподаткування зовнішньоекономічних операцій. На нашу думку, суть цієї функції полягає в тому, що за рахунок

фінансового механізму перерозподіляється ВВП між різними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності для виконання функцій держави.

Незважаючи на те, що митні платежі відіграють вагомий роль у формуванні доходів Державного бюджету, з нашого погляду, важливою ціллю його впровадження є розкриття не фіскального, а регулюючого потенціалу, який виявляється у здатності митних платежів впливати на розвиток як зовнішньої, так і внутрішньої торгівлі через цінові механізми, оскільки входить до ціни експортованих чи імпортованих товарів. Отже, особливість митних платежів полягає у тому, що вони спрямовані на формування раціональної структури експорту та імпорту.

Контрольна функція митних платежів має два аспекти виконання. По-перше, ведеться контроль за відповідністю оподаткування зовнішньоекономічної діяльності чинній законодавчій сфері. По-друге, контролюється відповідність чинної податкової законодавчої сфери потребам суспільства.

У системі функцій митних платежів особливе місце посідає захисна, яка призначена для перешкоджання проникненню ефекту захисту, а також для отримання фіскального ефекту.

Отже, за характером впливу і за економічним змістом митні платежі належать до ринкових регуляторів зовнішньоекономічних відносин. За допомогою вартісних бар'єрів можна регулювати кількість імпортованих та експортних товарів. З нашої точки зору, необхідно збудувати таку митну систему, яка б забезпечила баланс між надходженнями до Державного бюджету, захистом вітчизняного товаровиробника, розвитком зовнішньоторговельних відносин.

Політична функція митних платежів надає державам митні пільги або здійснює на них економічний тиск. Щодо інших держав наша країна застосовує економічні заходи, з боку яких допустима відповідь за правилом «дія – протидія». Це є одним із вагомих інструментів митної політики на характер відносин світової економічної взаємодії.

Підхід до розуміння сутності митних платежів через функції є не зовсім вдалим. В економіці митні платежі базуються на таких загальних принципах, закладених у чинному законодавстві нашої країни:

– визначеності. Суть цього принципу зводиться до того, що митні платежі (під час перетину через митний кордон) мають бути точно визначеними, а не встановлюватися свавільно;

– зручності. Цей принцип полягає в тому, що митні платежі (під час перетину через митний кордон) мають бути сплаченими у спосіб, який є найбільш зручним для платника;

– економії. Згідно з цим принципом обсяг митних платежів (під час перетину через митний кордон) має бути таким, щоб їх менше стягували з платників, а більше вносили в державну казну.

У тезах необхідно приділити увагу не тільки функціям і принципам митних платежів, а й їх класифікаційним ознакам, які, з нашого погляду, є достатньо розробленими та обґрунтованими у теоретичному плані.

Класифікаційні ознаки системи митних платежів пропонуємо навести у табл. 1.

Таблиця 1

Класифікаційні ознаки митних платежів

Класифікаційні ознаки	Елементи
Види митних платежів	Мито; ПДВ на операції з ввезенням імпортованих товарів; акцизний податок з імпортованих товарів
Спосіб стягнення	Непрямі
Суб'єкт	Фізичні та юридичні особи
Об'єкт	Експортно-імпортовані операції
Рівень влади	Загальнодержавні
Призначення	Загальні
Порядок введення	Обов'язкові
Джерело сплати митних сум	Фактурна та митна вартість товару
Тривалість	Момент митного оформлення
Метод нарахування	Адвалерні; прогресивні; спеціальні; специфічні; тверді
Форма розрахунків	Безготівкова; готівкова; вексельна

Джерело: [1]

У табл. 1 наведено класифікаційні ознаки системи митних платежів, а саме: види митних платежів, порядок їх нарахування і спосіб стягнення, джерело сплати та ін.

Результати проведеного дослідження дають підстави стверджувати, що на сьогодні у працях наукових дослідників значна увага приділяється не тільки функціям та принципам митних платежів, а й практично відображена у їх класифікаційних ознаках.

Список літератури

1. Волосович С. В., Ліпіхіна Т. Д. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ : Атіка, 2009. 288 с.
2. Сидор Г. В., Мороз І. М. Митні платежі: сучасна інтерпретація. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки* : зб. наук. статей за матер. V Всеукр. наук.-практ. конф. Дніпро, НМетАУ, 2019. Ч. 1. С. 397–400. URL: <https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2015/p2685>
3. Сидор Г. В. Оцінка фіскальної ефективності митних платежів. *Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. Харків, 2019. С. 275–278.
4. Шталь Т. В., Вівденко М. А. Митні платежі України та вплив на них членства у Світовій організації торгівлі. Вісник Міністерства доходів і зборів України. 2013. № 35. С. 25–34.